

Učebné osnovy z náboženskej výchovy

Charakteristika učebného predmetu

Predmet náboženská výchova/náboženstvo v primárnom vzdelávaní podporuje základné predpoklady kresťanských životných postojov a konania žiakov. Rozvíja duchovný svet detí, umožňuje im prostredníctvom biblických príbehov poznávať Trojjediného Boha, Božiu Matku Máriu a svätých. Poznatky, ktoré získavajú žiaci v tomto období, sú predpokladom pre otvorenie sa životu s Ježišom Kristom aj prostredníctvom prijatia sviatosti Eucharistie. Na podklade Božích prikázaní ich učí rozlišovať dobro od zla. Náboženská výchova/náboženstvo v nich rozvíja komunikačné zručnosti, otvára ich chápaniu okolitého sveta a vďačnosti za prijaté dary. Ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiakov, ktorá im pomáha byť prospešnými rodine, spoločnosti a Cirkvi.

Ciele učebného predmetu

Predmet náboženská výchova umožňuje žiakom:

- získať vedomie jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka ako originálneho Božieho stvorenia,
- nadobudnúť základné vedomosti o existencii a pôsobení Boha podľa učenia Katolíckej cirkvi,
- získať vedomosti o živote Panny Márie a svätých, ktoré sú predpokladom náležitej úcty k nim,
- získať vedomosti o vzniku a účinkovaní Cirkvi v dejinách i v dnešnom svete,
- zorientovať sa v morálnych hodnotách, ktoré sú postavené na Desatore,
- nadobudnúť vhodné komunikačné zručnosti k vyjadrovaniu vlastných myšlienok a citov,
- získať spôsobilosť pre pravidelnú modlitbu, rozlišovanie dobra od zla, voľbu dobra pre seba i iných.

Napĺňanie cieľov jednotlivých vzdelávacích oblastí a vyučovacích predmetov sa realizuje v školskom prostredí prostredníctvom kľúčových a predmetových kompetencií žiakov, ktoré zároveň rozvíja. Vyučovací predmet náboženská výchova sa podieľa na rozvoji kľúčových kompetencií najmä rozvíjaním týchto predmetových kompetencií:

komunikačné kompetencie - žiak prispieva k diskusii v pracovnej skupine a v triede, kladie otázky a zisťuje odpovede, učí sa konfrontovať s názormi druhých, počúvať a byť otvorený pre odlišnosti, žiak si osvojuje vhodnú argumentáciu, učí sa vypočuť spolu diskutujúceho, formuluje otázky, porovnáva, oponuje, formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory, žiak sa učí reagovať primerane situácii, je schopný uvedomiť si vlastné reakcie v konflikte, vie vyjadriť svoj názor asertívnym nezastrašujúcim spôsobom, sformulovať „ja - správu“ a vyjadriť svoje pocity, žiak sa učí dešifrovať a vhodne používať symboly, rozumie symbolickému vyjadrovaniu v rituáloch a slávnostiach profánneho a náboženského života

kompetencie k učeniu sa – žiak sa učí vyhľadávať a triediť informácie, vyhodnocuje výsledky svojho učenia a diskutuje o nich

kompetencie k riešeniu problémov – žiak sa zaujíma o rôzne problémy a nové veci, prijíma nové nápady, prípadne sám prichádza s novými nápadi a postupmi, plánuje a podieľa sa na riešení úloh s druhými, žiak vníma, rozpozna a pochopí problém závislostí, premyslí a naplánuje riešenie problému na modelovej situácii primerane svojej detskej skúsenosti obhajuje svoj názor

občianske – žiak sa adaptuje na meniace životné a pracovné podmienky, podľa svojich schopností a možností sa podieľa na ich aktívnom a tvorivom ovplyvňovaní, chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri vytváraní pravidiel, zapája sa do občianskeho života vo svojom okolí, háji svoje práva aj práva iných, vníma dôležité postavenie rodiny ako základnej bunky spoločnosti

kultúrne – žiak si osvojuje si postoj vzájomnej tolerancie, učí sa akceptovať druhých ľudí takých, akí sú, angažuje sa a rešpektuje vo svojom živote humánne princípy v duchu solidarity a lásky, všima si kultúrne prejavy iných národov, národností, etník, iné kultúry a ich umenie považuje za rovnocenné a inšpirujúce, žiak vníma obrazy a symboly, architektúru, ľudovú

tvorivosť (kroje, výšivky, ornamenty), rešpektuje kultúrne tradície ako základ súčasného umenia, osvojuje si prácu s literárnymi žánrami a druhmi, vníma pôvod umeleckých diel vyrastajúcich z kresťanskej tradície (obraz, literatúra, hudba, móda) žiak si osvojuje kritický prístup k médiám

sociálne a interpersonálne – žiak sa učí tolerancii, ústretovosti ale aj kritickosti, k iným, učí sa chápať ich potreby a postoje, objavuje a uznáva dôstojnosť človeka bez ohľadu na jeho schopnosť podať výkon, uvedomuje si svoje silné a slabé stránky, žiak sa vníma ako časť celku, chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri riešení danej úlohy, oceňuje skúsenosti druhých ľudí, buduje návyk vonkajších prejavov úcty k opačnému pohlaviu, žiak zaujíma pozitívne a empatické postoje k chorým, osobám so zdravotným postihnutím, starým ľuďom

existenciálne – žiak objavuje opakovanosť archetypálnych skúseností opakujúcich sa v dejinách ľudstva, oceňuje skúsenosti druhých ľudí – vzorov z dejín cirkvi, učí sa odhadnúť dôsledky rozhodnutí a činov človeka, objavuje existenciu nemennej pravdy, aplikuje vo svojom živote jednotlivé prvky spirituality

Prvý ročník

1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Prehľad tematických celkov

1. Som na svete z lásky (5 hodín)
2. Rodina – ohnisko lásky (4 hodiny)
3. Dar lásky (4 hodín)
4. Moc života a lásky (5 hodín)
5. Spoločenstvo lásky (5 hodín)

Základné učivo: 23 hodín

Doplnkové učivo: 10 hodín

Obsah tematických celkov

Ročníková téma: Cesta lásky

Ročníkový cieľ: Spoznávať lásku milujúceho Boha Otca k svetu a človeku. Vytvárať si pozitívny vzťah k Bohu, ľuďom a svetu. Osvojiť si vonkajšie prejavy lásky

1. Som na svete z lásky

- spoznáva milujúceho Boha Otca, ktorý všetko stvoril z lásky
- poznáva, že sme Božie dielo
- každý človek má svojho anjela strážneho
- uvedomuje si, že je Božie dieťa
- aj rodinu aj kamarátov má od Boha
- je oboznámený, že náš vzťah k zosnulým smrťou nekončí

2. Rodina – ohnisko lásky

- dôveruje rodičom a vie sa s nimi rozprávať
- modlí sa v kruhu rodiny
- učí sa modlitbu „Otče náš“

3. Dar lásky

- pozná život sv. Mikuláša
- oboznámený s biblickým pojmom Zvestovania
- pozná príbeh narodenia Pána Ježiša, príchodu troch mudrcov, obetovania a nájdenia v chráme, a Ježišovho krstu
- je oboznámený s povolávaním prvých Ježišových učeníkov

4. Moc života a lásky

- je oboznámený s príbehom vzkriesenia Jairovej dcéry
- pozná zmysel Kvetnej nedele a Veľkonočných tajomstiev
- učí sa vnímať nedeľu ako oslavu Ježišovho Zmŕtvychvstania

- pozná podobenstvo o Dobrom Pastierovi

5. Spoločenstvo lásky

- pozná udalosť Na nebo vystúpenia Pána
- pozná udalosť Zoslania Ducha Svätého
- pozná legendu o sv. Jurajovi

Ciele tematických celkov

1. Som na svete z lásky

- vymenovať svoje odlišnosti oproti spolužiakom,
- vyjadriť slovne poďakovanie a odprosenie,
- formulovať spontánnu modlitbu poďakovania,
- vymenovať z konkrétneho príbehu postavy, ktoré konajú dobro,
- rozlišovať medzi dobrým a zlým správaním u seba a iných.

2. Rodina – ohnisko lásky

- vymenovať tri pozitíva v rodine,
- reprodukovať modlitbu Otče náš,
- napláňovať si konkrétny dobrý skutok pre členov rodiny

3. Dar lásky

- vie opísať dobrotu sv. Mikuláša,
- vie reprodukovať modlitbu Zdravas Mária
- prerozpráva s pomocou učiteľa biblické udalosti zvestovania a narodenia Ježiša
- vie nakresliť aspoň 2 symboly Vianoc
- vie reprodukovať s pomocou učiteľa prvé roky života Krista.
- **vie vyjadriť vonkajšiu úctu Bohu - poklona**

4. Moc života a lásky

- opísať biblický príbeh vzkriesenia Jairovej dcéry
- vie vysvetliť jednoduchým spôsobom dôvod slávenia veľkonočných sviatkov
- vie znázorniť s pomocou učiteľa a obrazov veľkonočný symbol
- **vysvetliť jednoducho zmysel slávenia nedele ako dňa Ježišovho zmŕtvychvstania**

5. Spoločenstvo lásky

- reprodukovať pomocou učiteľa udalosti zoslania Ducha Svätého,
- reprodukovať modlitbu Sláva Otcu,
- vyjadriť slovne pocity pri konaní dobra,
- vymenovať niekoľko dobrých skutkov, ktoré mu preukázali spolužiaci,
- napláňovať si konkrétny dobrý skutok pre spolužiaka.

Štandard kompetencií

Vo vyučovacom predmete náboženská výchova využívame výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

Kompetencie k učeniu sa

- rozumieť symbolickému spôsobu vyjadrovania biblického jazyka a jazyka cirkvi, integrovať náboženský spôsob vnímania a chápania sveta do svojho celkového vzťahu k svetu, súbežne s pohľadom prírodných a humanitných vied, prejavovať ochotu venovať sa ďalšiemu štúdiu a dialógu medzi týmito obormi aj v ďalšom živote

Komunikačné kompetencie

- porozumieť rôznym textom; poetickým, obrazným a náboženským, porovnať ich s inými druhmi textov, rozlíšiť rôzne literárne druhy v Biblii, oceniť ich krásu a reflektovať rôznosť významov ich posolstva vnímaním a porozumením symboliky rituálov ako účasti vytvárania slávnosti rozvíjať schopnosť neverbálnej komunikácie

Kompetencie k riešeniu problémov

- rozvíjať kritické myslenie reflexiou problémových situácií, ich riešením v spoločnej diskusii a kladením filozofických otázok, hľadať kritéria pre voľbu riešenia problémov, vedieť zdôvodniť svoje návrhy riešenia s dôrazom na etický prístup k ľuďom a k životnému prostrediu

Sociálne a interpersonálne kompetencie

- pri práci vo dvojiciach alebo v skupinách si uvedomiť, čo všetko so sebou prináša kooperatívny spôsob práce
- prostredníctvom cvičení a aktivít rozvíjať schopnosť stíšenia sa, vnútornej koncentrácie a meditácie, ktoré sú predpokladom hlbšej reflexie potrebnej pri vytváraní vlastného sebaobrazu
- rozvíjaním empatie a návštevou charitatívneho domu, zaujať pozitívne a empatické postoje k chorým, osobám so zdravotným postihnutím, starým ľuďom

Občianske kompetencie

- porozumením postojov inak nábožensky alebo svetonázorovo zmýšľajúcich ľudí a chápaním kultúrneho a historického kontextu iných náboženstiev budovať postoj tolerancie
- prostredníctvom diskusie o rôznych konfliktoch z histórie aj zo súčasnosti, hľadať nielen príčiny konfliktov ale aj vzory osobností, ktoré sa vďaka svojim kresťanským postojom zasadili o ich nápravu
- postoj zodpovednosti dať do súvisu s hodnotou slobody, hľadať ich vzájomný vzťah ako aj vzťah k Božej autorite

Kultúrne kompetencie

- prezentáciou obsahov svetových náboženstiev predstavených vo vzťahu ku kresťanstvu
- porozumieť vzájomnému vzťahu náboženstva a kultúry
- integrovať náboženský rozmer života do vlastného vzťahu ku kultúre v jej historickom a súčasnom prejave
- rozvíjať vzťah k sakrálnemu umeniu prostredníctvom exkurzie chrámu

Existenciálne kompetencie

- prostredníctvom práce so symbolmi a symbolickou rečou vnímať transcendentnú skutočnosť
- filozofickým rozmerom vedenia diskusie spoznávať súvislosti podmieňujúce hľadanie a nachádzanie životného zmyslu a byť otvorený pre jeho transcendentnú hĺbku

Stratégia vyučovania

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť možno využiť motivačné metódy, ako je motivačné rozprávanie (približovanie obsahu učenia), motivačný rozhovor (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), motivačný problém (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), motivačnú demonštráciu (vzbudenie záujmu pomocou umeleckého diela).

Expozičné metódy je potrebné využívať pri vytváraní nových poznatkov a zručností. Odporúča sa rozprávanie (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie), vysvetľovanie (logické systematické sprostredkovanie učiva), rozhovor (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), demonštračná metóda (demonštrácia obrazov), pozorovanie (cielené systematické vnímanie objektov a procesov), manipulácia s predmetmi (práca so symbolom, didaktická hra).

Významné miesto majú problémové metódy, ku ktorým patrí heuristická metóda (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozbere problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení) a projektová metóda (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu).

Pre realizáciu cieľov sú dôležité aktivizujúce metódy, z nich je vhodná diskusia (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému),

filozofická diskusia je efektívnym prostriedkom, ako vytvárať rovnováhu medzi vyučovaním zameraným na prežívanie a vyučovaním zameraným na rozumové zdôvodňovanie viery, situačná metóda (riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov), inscenačná metóda (sociálne učenie v modelovej predvádzanej situácii, pri ktorej sú žiaci aktérmi danej situácie), didaktické hry (seberealizačné aktivity na uplatnenie záujmov, a spontánnosti), kooperatívne vyučovanie (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny),dramatizácia (plánovaný dramatizovaný prednes hry, príbehu a pod.) simulácia (simulovanie, napodobňovanie životných situácií, aktivity, ktoré vyžadujú interakciu medzi skupinou žiakov a jednotlivcami),kompozícia (vypracovanie osnovy referátu, písomné rozvíjanie témy, príbehu a pod.),"A propos": konverzácia alebo iná spoločensky orientovaná interakcia, podľa rozprávania učiteľa, žiakov, návštevníka o najdôležitejších a najaktuálnejších témach zo života. Typické autentické rozhovory.

Fixačné metódy sú neoddeliteľnou súčasťou vyučovania, napr. metódy opakovania a precvičovania, (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím hry AZ kvíz, domáce úlohy).

Žiaci počas hodín NV sedia v kruhu, aby si videli navzájom do tváre, aby sa vzájomne poznávali. Je to východisková pozícia, ktorá nie je cieľom, ale prostriedkom. Samozrejme, je možné aj iné usporiadanie priestoru v závislosti od metódy, ktorú učiteľ pre danú aktivitu zvolil.

Domáce úlohy (transfer) sa netýkajú písomného vypracovávania, ale konkrétnych jednoduchých cvičení či predsavzatí orientovaných na požadované správanie. Dôležitou súčasťou každej hodiny je podelenie sa s niekým so získanou skúsenosťou v bežnom živote.

Učebné zdroje

Učebné zdroje

Učiteľ má k dispozícii učebnicu a pracovný zošit „Cesta lásky“ a metodický materiál v metodickej príručke katolíckeho náboženstva pre druhý ročník základných škôl „**CESTA LÁSKY**“, vydanú Katolíckym pedagogickým a katechetickým centrom, n.o. v Spišskej Novej Vsi. Metodická príručka obsahuje metodicky spracované témy, farebné obrazové prílohy a pracovné listy. Metodické materiály pre náboženskú výchovu obsahujú ku každej téme bohatú ponuku aktivít. Z nich si učiteľ vyberie tie, ktoré považuje za vhodné vzhľadom na svoje osobné dispozície, dispozície žiakov a iné okolnosti.

K neodmysliteľným zdrojom patrí: Sväté písmo, Katechizmus Katolíckej cirkvi, Dokumenty Katolíckej cirkvi, biblické mapy.

Hodnotenie žiakov:

Žiaci budú hodnotení podľa metodického pokynu č.22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.

Poznámka:

Inovované vzdelávacie štandardy boli prerokované a schválené na zasadnutí Subkomisie pre školské vyučovanie náboženstva dňa 11. júna 2014 v Banskej Bystrici.

Základné školy budú podľa inovovaného RVP vzdelávať s účinnosťou od **1. septembra 2015** postupne **od 1. a 5. ročníka ZŠ.**

Druhý ročník

1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Základné tematické okruhy sú:

1. téma: Boh mi dôveruje (5 hodín)
2. téma: Dôverujem Bohu (4 hodiny)
3. téma: Dôvera v rodine (7 hodín)
4. téma: Dôverujeme si navzájom (4 hodiny)
5. téma: Desatoro – pozvanie k slobode a dôvere (5 hodín)
6. téma: Pozvanie na hostinu – obnovenie dôvery (8 hodín)

Ročníková téma: Cesta dôvery

Ročníkový cieľ:

Spoznávať základné pravidlá komunikácie s Bohom a vzájomného spolunažívania s ľuďmi, vyplývajúce z Božieho zákona. Rozvíjať schopnosť života v spoločenstve na základe vzájomnej dôvery. Budovať postoj dôvery k Bohu. Pestovať návyk postojov otvorenosti pre dôverný vzťah s Bohom a s človekom.

1. téma: Boh mi dôveruje

Kľúčové pojmy: krása, príroda, svet, Božie dielo, záhrada, úcta k životu, zodpovednosť človeka za prírodu

Obsahový štandard:

Stvorenie

Človek ako Boží obraz

Obraz rajskej záhrady

Boh nám zveril zem a my ju chránime

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Porovnať človeka s ďalšími Božími dielami, zdôrazniť jeho jedinečnosť a zodpovednosť za svet. Reprodukovať biblický príbeh o rajskej záhrade. Prostredníctvom symbolickej reči o rajskej záhrade spoznať šťastie človeka spočívajúce v blízkosti Boha a v konaní dobra.

Afektívny cieľ: Stvorený svet vnímať ako prejav Božej lásky a starostlivosti. Rozvíjať schopnosť rozlišovania medzi dobrom a zlom. Na modelovej situácii vnímať krivdu spôsobenú nesprávnym rozhodnutím.

Psychomotorický cieľ: Prejaviť radosť a vd'ačnosť zo stvoriteľského diela. S pomocou učiteľa navrhnuť a realizovať triedny environprojekt (návrhy: triedenie odpadu, zber surovín, upratanie školského dvora, vytvoriť v triede živý kútik a pod.)

Výkonový štandard

Žiak vie

- uviesť odlišnosti človeka od ostatných živočíchov,
- rozlíšiť jednoduchým spôsobom pojmy - stvoriť a vytvoriť,
- reprodukovať pomocou učiteľa biblický príbeh o rajskej záhrade,
- vyjadriť závislosť človeka na prírode a zodpovednosť človeka za prírodu,
- rozlíšiť na konkrétnom príklade dobro od zla

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak objavuje zmysel symbolického spôsobu komunikácie

kompetencie k učeniu sa:

Žiak je otvorený pre tvorivé myslenie

kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak plánuje a podieľa sa na riešení úloh s druhými, primerane svojej detskej skúsenosti vie formulovať problém

existenciálne:

Žiak má základný náhľad k pochopeniu princípu hriechu ako slobodného a dobrovoľného prerušenia vzťahu s Bohom zo strany človeka

Prierezová téma environmentálna výchova

Žiak má základné zručnosti pre hodnotenie vzťahu medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí, pričom zároveň chápe potrebu ochrany životného prostredia na celom svete, oceňuje postavenie človeka v poriadku stvorenia a citlivo pristupuje k živej prírode, vyjadří radosť zo života, je pozorný k svetu ako k miestu, ktoré má svoj pôvod a zmysel v Bohu

Prierezová téma tvorba projektu a prezentačné zručnosti

Žiak je ochotný a schopný spolupracovať a iniciovať spoluprácu, dokáže prezentovať svoj produkt, ale aj prácu v skupine

Prierezová téma osobnostný a sociálny rozvoj

Žiak rozvíja sebareflexiu, spoznáva sám seba, svoje dobré a slabé stránky, je pripravený pre rozvoj a výchovu svedomia

2. téma: Dôverujem Bohu (1., 2. a 3. BP)

Kľúčové pojmy: ticho, rozhovor, Abrahám, viera, modlitba, meno, oslava, sviatočný deň

Obsahový štandard:

Abrahám

Boh a jeho meno

Modlitba

Nedeľa

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Na konkrétnom príklade opísať hlavné znaky a prejavy dôvery ľudskej dôvery. Reprodukovať biblický príbeh o Abrahámovi a jednoduchým spôsobom ho prepojiť so svojim životom. Na príklade rozhovoru opísať potrebu medziľudského dialógu a potrebu modlitby. Vysvetliť význam používania mena v živote človeka ako prejavu úcty a používania Božieho mena ako vyjadrenie Božej blízkosti. Jednoduchým spôsobom opísať nedeľu ako Boží dar pre človeka.

Afektívny cieľ: Vnímať potrebu človeka niekomu veriť. Objavovať načúvanie ticha. Vnímať Boha, ktorému môže veriť a o všetkom mu povedať. Pozorovať životný rytmus striedania práce a odpočinku.

Psychomotorický cieľ: Precvičiť základy sústredenia a stíšenia. Jednoduchým spôsobom formulovať modlitbu vlastnými slovami. Rozvíjať úctu k Božiemu menu a k predmetom pripomínajúcim Boha (kríž pri ceste, sochy svätých a pod.). Formovať a rozvíjať návyk slávenia.

Výkonový štandard

- Žiak vie opísať na konkrétnom príklade hlavné znaky a prejavy dôvery voči človeku,
- reprodukovať biblický príbeh o Abrahámovi,
- vysvetliť potrebu človeka niekomu veriť,
- formulovať jednoduchým spôsobom modlitbu vlastnými slovami,
- zdôvodniť potrebu odpočinku,
- opísať nedeľu ako deň odpočinku a úcty k Bohu.

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak vlastnými slovami vie vyjadriť svoje vnútorné pocity, vyjadruje svoje myšlienky v práci v skupinách, zapája sa do diskusie

sociálne a interpersonálne:

Žiak buduje vzťahy dôvery, formuje zdravé sebedovomie, prejavuje úctu k jedinečnosti každého spolužiaka

kultúrne:

Žiak sa orientuje v striedaní všedných dní a kresťanskej nedele, prežíva ich rozdielnú náplň a úlohu

existenciálne:

Žiak rozumie základnému správaniu spojenému s modlitbou, je otvorený pre rozvoj vlastného svedomia a pripravený na tomto procese sa aj podieľať, spoznávaním samého seba hodnotí svoje činy, dokáže si priznať vinu a viesť k náprave

Prierezová téma osobnostný a sociálny rozvoj

Žiak rozvíja sebareflexiu, rešpektuje potreby a práva ostatných, rozvíja sociálne spôsobilosti pre osobný život a spoluprácu

Prierezová téma mediálna výchova

Žiak začína chápať pravidlá fungovania mediálneho sveta a primerane veku sa v ňom orientuje, rozlišuje medzi fikciou a skutočnosťou

3. téma: Dôvera v rodine (4., 5. BP)

Kľúčové pojmy: ľudská rodina, Božia rodina, pozvanie do spoločenstva, krst, dôvera

Obsahový štandard:

Advent

Rodina ako spoločenstvo - úlohy a roly v rodine

Jakub a Ezau - narušenie vzájomnej dôvery

Cirkev - Božia rodina

Pozvanie do Božej rodiny

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Prostredníctvom príbehu o sv. Lucii opísať rodinu ako miesto istoty, lásky a dôvery. Nakresliť krstné symboly (vodu, sviecu, krstné rúcho). Opísať význam krstných symbolov a krstného mena. Reprodukovať biblický príbeh o Jakubovi a Ezauovi a prepojiť ho so svojím životom.

Afektívny cieľ: Objavovať v sebe túžbu po láske, ktorú v sebe nosí každý človek. Vnímať svoje jedinečné miesto v ľudskej a Božej rodine. Na biblickom príbehu vnímať dôsledky narušenia dôvery.

Psychomotorický cieľ: Pestovať návyk spolupatričnosti s rodinou a farnosťou (návyk prejavov úcty a dôvery k rodičom, súrodencom a iným ľuďom). Osvojiť pre zachovanie vzájomnej dôvery.

Výkonový štandard

Žiak vie

- vysvetliť potrebu dôvery v rodine,
- prerozprávať príbeh o Jakubovi a Ezauovi,
- charakterizovať jednoduchým spôsobom krst,
- nakresliť jednotlivé krstné symboly,
- formulovať modlitbu za rodičov a súrodencov.

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak sústreďuje svoju pozornosť na toho, kto hovorí, svojimi slovami vyjadruje svoje pocity

existenciálne:

Žiak objavuje svoju hodnotu a jedinečnosť, objavuje hodnotu a potrebu vzájomnej dôvery

kultúrne:

Žiak intuitívne vníma posolstvo biblického textu, intuitívne vníma symbolickú reč

sociálne a interpersonálne:

Žiak uvedomuje si svoju úlohu a rolu v rodine, má pozitívny vzťah k sebe samému a k iným (rodičom, súrodencom, kamarátom), pravdovravnosťou sa aktívne zapája do budovania medziludských vzťahov, prejavuje úctu k starším, rodičom a iným ľuďom

4. téma: Dôverujeme si navzájom (6., 7., 8., 9. a 10 BP)

Kľúčové pojmy: vyslovené slovo, čisté srdce, majetok, osobný majetok, bohatstvo,

Obsahový štandard:

Schopnosť hovoriť ako Boží dar - výchova k citlivosti voči vyslovenému slovu

Čisté srdce - vedomie úcty k jedinečnosti každého človeka

Boháč a Lazár
Osobný majetok,
Bohatstvo

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Vyjadriť význam slova pre budovanie medziľudských vzťahov. Na modelovej situácii opísať potrebu čistého srdca. Rozlíšiť osobný majetok od spoločného. Na konkrétnom príklade navrhnúť spôsoby ochrany majetku. Jednoduchým spôsobom prepojiť biblický príbeh o boháčovi a Lazárovi so svojim životom a správnym vzťahom k majetku.

Afektívny cieľ: Oceniť silu slova pri budovaní vzťahov. Na modelovej situácii vnímať, čo buduje a čo ničí vzájomné vzťahy. Prostredníctvom príbehu objavovať hodnotu čistého srdca. Objavovať svoj vnútorný svet. Objaviť potrebu prijímania a dávania.

Psychomotorický cieľ: Rozvíjať verbálne a neverbálne prejavy pozornosti voči ľuďom (slovom a skutkom). Formovanie vedomia vlastnej jedinečnosti a úcty k jedinečnosti každého človeka. Formovať návyk čestného postoja k osobnému majetku a k majetku iných. S pomocou učiteľa navrhnúť a realizovať triedny projekt (pomoci ľuďom v núdzi, šetrenia osobného aj spoločného majetku pod.)

Výkonový štandard

Žiak vie

- zdôvodniť význam poďakovania a prosby pre budovanie medziľudských vzťahov a slušného správania,
- prerozprávať biblický príbeh o boháčovi a Lazárovi,
- uviesť príklady osobného a spoločného majetku,
- zdôvodniť potrebu pomoci núdnym

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak vie prispôbiť svoje vyjadrovanie sa v konkrétnej situácii, v komunikácii používa vhodné slová a výrazy

existenciálne:

Žiak objavuje hodnotu čistého srdca, objavuje hodnotu pravdy, vníma svoj vnútorný svet

občianske:

Žiak vníma hodnotu majetku: osobného a spoločného, váži si majetok, dokáže správne zaobchádzať s majetkom (nepoškodzuje ho, chráni, požičané vráti)

sociálne a interpersonálne:

Žiak je otvorený pre budovanie vzťahov dobrosrdečnosti, je otvorený pre potreby iných ľudí a reaguje konkrétnym triednym projektom, rozvíja vo svojom živote postoj prijímania a dávania

5. téma: Desatoro – pozvanie k slobode a k dôvere

Kľúčové pojmy: zmluva, uzatvorenie zmluvy, hora Sinaj, pravidlá, desatoro, cesta k šťastiu a dôvere

Obsahový štandard:

Uzatvorenie zmluvy na hore Sinaj

Desatoro ako pravidlá pre život

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Reprodukovať biblický príbeh o Mojžišovi. Spoznávať obsah pojmu zmluva. Opísať udalosť uzatvorenia zmluvy Boha s ľuďmi. S pomocou učiteľa reprodukovať obsah jednotlivých prikázaní Desatora. Zosumarizovať a aplikovať získané poznatky učiva ročníka a jednoduchým spôsobom ho aplikovať na jednotlivé prikázania. Jednoduchými spôsobom hodnotiť svoje konanie v súlade so svojim svedomím.

Afektívny cieľ: Objaviť pravdu Desatora na modelových príbehoch v ročníku. Stotožniť sa s etickými princípmi Božieho zákona vzťahujúcimi sa na konkrétne životné situácie. Vníma a načúva vnútornému hlasu svedomia.

Psychomotorický cieľ: Formovať postoj dôvery k Bohu dodržiavaním Božieho zákona.

Výkonový štandard

Žiak vie

- reprodukovať príbeh o Mojžišovi
- chronologicky usporiadať podľa obrazov dej príbehu
- určiť kľúčový moment a pointu príbehu
- opísať udalosť uzatvorenia zmluvy Boha s ľuďmi na základe porozumenia biblického textu
- reprodukovať Desatora s pomocou učiteľa
- sumarizovať, aplikovať nadobudnuté poznatky učiva ročníka a jednotlivé prikázania na konkrétnych modelových situáciách
- vnímať a načúvať hlasu svedomia
- hodnotiť jednoduchým spôsobom svoje konanie v súlade so svedomím

Rozvoj kompetencií komunikačné:

Žiak chápe obsah a zmysel počutého textu a vie naň reagovať, svojimi slovami reprodukuje biblické posolstvo zmluvy Boha s človekom, intuitívne rozumie neverbálnej a symbolickej komunikácii

kompetencie k učeniu sa:

Žiak je otvorený pre tvorivé učenie sa prostredníctvom ponúknutých životných pravidiel podľa Desatora

existenciálne:

Žiak je otvorený pre nasledovanie ponúknutých biblických vzorov, rozvíja vnímanie svojho vnútorného - duchovného sveta, rozvíja vnímanie a načúvanie hlasu svedomia, je otvorený pre vnímanie kresťanskej nádeje, objavuje potrebu jednoty medzi správaním navonok v súlade so svedomím, objavuje pravdu desatora, vníma Desatoro ako pravidlá, ktorými Boh ukazuje ľuďom cestu k šťastiu a vzájomnej dôvere, objavuje hodnotu dôvery dodržiavaním Božieho zákona

občianske:

Žiak vníma Dekalóg ako etický princíp pre správanie človeka, vníma Dekalóg ako pravidlá pre dobré spolunažívanie v ľudskej spoločnosti

kultúrne:

Žiak intuitívne vníma posolstvo biblického textu, intuitívne vníma symbolickú reč, intuitívne vníma krásu umenia slova a obrazu

kompetencie k riešeniu problémov:

- rozvíja postoj prehodnocovania negatívnych skutočností (dobro - zlo)
- spontánne a samostatne hodnotí vo svojom bezprostrednom okolí, čo sa mu páči/nepáči, čo je správne/nesprávne, čo je dobré/zlé
- v rozsahu svojej detskej skúsenosti je pozorný voči morálnym konfliktom, je otvorený pre dobro

sociálne a interpersonálne:

Žiak má pozitívny vzťah k druhým ľuďom, aktívne sa zapája do budovania medziľudských vzťahov v rovesníckom prostredí triedy, učí sa spolupracovať v skupine rovesníkov, vníma potrebu dôvery v ľudskom spolunažívaní

Prierezová téma osobnostný a sociálny rozvoj

Žiak

- prerozprávať s pomocou učiteľa biblický príbeh o Mojžišovi a vyslobodení Izraelitov,
- opísať situáciu prijatia Desatora,
- priradiť pomocou učiteľa k jednotlivým prikázaniam cnosti.

6. téma: Pozvanie na hostinu - obnovenie dôvery

Kľúčové pojmy: milosrdný otec, márnотratný syn, zlo, povedať nie, zmierenie, hostina lásky, sviatosť zmierenia

Obsahový štandard:

Milosrdný otec / márnratný syn

Umenie povedať zlu „nie“, obrátiť sa, zmieriť sa s ľuďmi a s Bohom

Sviatosť zmierenia

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Reprodukovať biblickú udalosť o milosrdnom otcovi. Na správaní márnratného syna opísať, čo strácam odchodom z domu dobrého Boha. Vlastnými slovami vyjadriť ľútosť nad vykonaným zlom.

Afektívny cieľ: Otvoriť sa pre obraz dobrého a milosrdného Boha. V evanjeliovom príbehu objaviť možnosť návratu, odpustenia, zmierenia a obnovenia dôvery s milosrdným Bohom. Vnímať sviatosť zmierenia ako hostinu lásky čakajúceho Otca.

Psychomotorický cieľ: Rozvíjať postoj nádeje v Božiu dobrotu a milosrdenstvo. Formovať návyk ospravedlnenia sa, priznania si chyby, vyjadrenia ľútosť.

Výkonový štandard

Žiak vie

- prerozprávať biblický príbeh o márnratnom synovi,
- vysvetliť dôležitosť ľútosť nad vykonaným zlom,
- opísať potrebu odpustenia pre budovanie dobrých vzťahov,
- navrhnúť spôsob ako vyjadriť prosbu o odpustenie

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak je otvorený pre obrazné vyjadrovanie, dokáže kultivovaným spôsobom poprosiť o odpustenie, aktívne a so záujmom počúva

kompetencie k učeniu sa:

Žiak je otvorený pre tvorivé učenie sa na biblických udalostiach

existenciálne:

Žiak

- objavuje hodnotu odpustenia
- sviatosť zmierenia chápe ako kresťanskú ponuku pre človeka a ako pomoc v situácii mravného zlyhania
- je otvorený pre aktívne podieľanie sa na príprave k sviatosťi zmierenia
- intuitívne vníma silu odpustenia pre svoj vnútorný pokoj
- rozvíja vnímanie svojho vnútorného - duchovného sveta
- rozvíja vnímanie milosti odpustenia otvorením sa pre kresťanskú nádej
- rozvíja intuíciu pre obrazné výrazy a otváranie schopnosti vidieť svoj vnútorný – duchovný svet

občianske:

Žiak objavuje postoj zodpovednosti za iných, rozvíja kritické myslenie pokusom o analýzu modelovej situácie príbehu otca a syna

kultúrne:

Žiak intuitívne vníma obrazy a symboly, intuitívne vníma posolstvo biblického textu, vníma odpustenie ako múdrosť človeka

sociálne a interpersonálne:

Žiak poznáva úlohu starostlivého správania sa voči iným, objavuje úlohu ľútosťi a odpustenia pre budovanie dobrých vzťahov, berie do úvahy dobro iných ľudí, je otvorený pre „štedrosť“ v odpúšťaní (vníma odpustenie ako dar človeka človeku)

Prierezová téma osobnostný a sociálny rozvoj

Žiak

- rozvíja sebareflexiu
- je pripravený pre rozvoj a výchovu svedomia
- rozvíja sociálne spôsobilosti pre osobný život a budovanie medziľudských vzťahov postavených na dôvere

Hodnotenie žiakov:

Žiaci budú hodnotení podľa metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.

Poznámka:

Inovované vzdelávacie štandardy boli prerokované a schválené na zasadnutí Subkomisie pre školské vyučovanie náboženstva dňa 11. júna 2014 v Banskej Bystrici.

Základné školy budú podľa inovovaného RVP vzdelávať s účinnosťou od **1. septembra 2015** postupne **od 1. a 5. ročníka ZŠ**

Učebné zdroje

Učiteľ má k dispozícii učebnicu a pracovný zošit „Cesta dôvery“ a metodický materiál v metodической príručke katolíckeho náboženstva pre druhý ročník základných škôl „**CESTA DÔVERY**“, vydanú Katolíckym pedagogickým a katechetickým centrom, n.o. v Spišskej Novej Vsi. Metodická príručka obsahuje metodicky spracované témy, farebné obrazové prílohy a pracovné listy. Metodické materiály pre náboženskú výchovu obsahujú ku každej téme bohatú ponuku aktivít. Z nich si učiteľ vyberie tie, ktoré považuje za vhodné vzhľadom na svoje osobné dispozície, dispozície žiakov a iné okolnosti.

K neodmysliteľným zdrojom patrí: Sväté písmo, Katechizmus Katolíckej cirkvi, Dokumenty Katolíckej cirkvi, biblické mapy.

Tretí ročník

1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Ročníková téma: Cesta viery

Ročníková téma Cesta viery vystihuje sled postupnosti duchovného dozrievania dieťaťa. Dieťa, ktoré si je vedomé, že je milované, je schopné dôverovať a veriť tomu, kto ho miluje. V prítomnosti milujúcej osoby si dieťa dokáže uvedomiť (uznať) aj svoje nedostatky a chyby a pracovať na ich odstraňovaní. V duchovnom rozmere sa táto schopnosť prejavuje základmi viery v Boha, v ktorej nachádza odpovede na otázky, ktoré presahujú rozumové poznávanie človeka.

Tento neviditeľný Boh sa stal pre nás viditeľným v Ježišovi Kristovi. V rámci prípravy na sviatosť zmierenia vedieme dieťa k posudzovaniu vlastných činov. Porovnávaním vlastného života dieťaťa a jeho vlastných reakcií s reakciami Ježiša voči ľuďom a udalostiam si prehľbuje vzťah k Ježišovi, ktorého môže s vierou a láskou prijať do svojho života v Eucharistii.

Ročníkový cieľ:

Spoznávať cestu viery v trojjediného Boha. Vnímať Božiu blízkosť prostredníctvom budovania osobného vzťahu k Ježišovi Kristovi. Vnímať sviatosť zmierenia a Eucharistie ako dar a posilu pre každodenný život. Rozvíjať postoj viery v trojjediného Boha prijatím pozvania k spoločnému životu v spoločenstve veriacich.

Obsah predmetu:

Základné tematické okruhy sú:

1. téma: Veriť Bohu
2. téma: Ježiš uzdravuje
3. téma: Ježiš nám odpúšťa
4. téma: Ježiš nás oslobodzuje
5. téma: Ježiš nás pozýva na hostinu

1. téma: Veriť Bohu

dotácia hodín: 3 hod. s jednohodinovou časovou dotáciou / 6hod. s dvojhodinovou časovou dotáciou

Kľúčové pojmy: viera, biblické obrazy Boha, podobenstvo o horčičnom semienku, Božie kráľovstvo, rast, krst

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Jednoduchým spôsobom vysvetliť, čo znamená veriť Bohu. Jednoduchým spôsobom vysvetliť niektoré biblické obrazy Boha, dôležité pre osobnú predstavu Boha. Reprodukovať podobenstvo o horčičnom semienku. Na obraze horčičného semienka spoznávať Ježišovo učenie o Božom kráľovstve. Opísať obsah krstných sľubov.

Afektívny cieľ: Byť disponovaný pre život kresťanskej viery. V biblických obrazoch vnímať hlbokú výpoveď o Bohu. Na raste horčičného semienka intuitívne vnímať paradox vzniku veľkej veci z niečoho nepatrného. Na príklade podobenstva o horčičnom semienku prijímať krst ako významnú udalosť v živote viery.

Psychomotorický cieľ: Formovať osobný život viery. Výrazovo vyjadriť vlastný obraz o Bohu.

Obsahový štandard

- viera v Boha
- biblické obrazy Boha
- podobenstvo o horčičnom semienku
- krst (krstné sľuby)

Výkonový štandard

Žiak vie:

- vysvetliť jednoduchým spôsobom, čo znamená dôverovať,
- vysvetliť podobenstvo o horčičnom semienku,
- vymenovať krstné sľuby,
- vysvetliť krstné symboly,
- reprodukovať Apoštolské vyznanie viery.

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak

- je schopný sa stíšiť,
- číta text s porozumením,
- objavuje zmysel symbolického spôsobu komunikácie,
- je pripravený na odkrývanie obraznej reči Biblie.

k riešeniu problémov:

Žiak

- primerane svojej detskej skúsenosti sa podieľa na riešení modelových úloh.

existenciálne:

Žiak

- disponuje základnými vedomosťami biblického posolstva a kresťanského učenia o Božom kráľovstve,
- objavuje duchovný rozmer človeka.

interpersonálne a sociálne:

Žiak

- buduje vzťah dôvery,
- si uvedomuje svoju jedinečnosť.

2. téma: Ježiš uzdravuje

dotácia hodín: 4 hod. s jednohodinovou časovou dotáciou /8hod. s dvojhodinovou časovou dotáciou

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Reprodukovať biblické príbehy o uzdravení slepého, hluchonemého, človeka s „vyschnutou rukou“ a ochrnutého. Na modelovej situácii reflektovať vlastnú schopnosť počuť, konať, vidieť podstatu vecí.

Afektívny cieľ: Identifikovať sa s biblickými postavami potrebnými uzdravenie.

Psychomotorický cieľ: Rozvíjať mravný úsudok.

Obsahový štandard

- Ježišove uzdravenia (uzdravenie slepého, hluchonemého, s „vyschnutou rukou“, ochrnutého)
- rozvoj mravného cítenia

Výkonový štandard

Žiak vie:

- reprodukovať biblické príbehy o uzdravení slepého, hluchonemého, človeka s „vyschnutou rukou“ a ochrnutého,
- vysvetliť, čo sa vo viere chápe ako zázrak,
- identifikovať sa s biblickými postavami, ktoré potrebujú uzdravenie.

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak

- objavuje v biblických príbehoch o uzdravení zmysel symbolického spôsobu komunikácie.

existenciálne:

Žiak

- interpretuje biblické príbehy o uzdravení ako výzvu k morálnej reflexii svojich schopností vidieť, konať a počuť,
- rozvíja vlastné svedomie.

interpersonálne a sociálne:

Žiak

- prejavuje konkrétnymi skutkami úctu k ľuďom, ktorí potrebujú pomoc,

- je empatický.

kultúrne:

Žiak

- sa učí tolerancii.

občianske:

Žiak

- sa angažuje jednoduchými pozitívnymi skutkami v prostredí, v ktorom žije.

3. téma: Ježiš nám odpúšťa

dotácia hodín: 4 hod. s jednohodinovou časovou dotáciou / 8hod. s dvojhodinovou časovou dotáciou

Kľúčové pojmy: vina, hriech, zaobchádzanie s vinou, zmierenie s ľuďmi, zmierenia s Bohom
Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Jednoduchým spôsobom vysvetliť možné reakcie človeka na vinu a previnenie. Pochopiť kresťanský pohľad na uznanie viny a odpustenie na podklade podobnosti o márnoträtom synovi. Reprodukovať biblický príbeh o hostine v dome Zacheja. Osvojiť si priebeh sviatosti zmierenia.

Afektívny cieľ: Vnímať vinu ako súčasť života každého človeka. Prijímať sviatosť zmierenia ako dar. Oceniť sviatostný a mimosviatostný význam pokánia.

Psychomotorický cieľ: Reflektovať vlastné zaobchádzanie s vinou. Pravidelnou osobnou reflexiou formovať svoje mravné cítenie.

Obsahový štandard

- vina, hriech
- Ježiš v dome hriešnika (Zachej)
- na ceste zmierenia - márnoträtý syn, ľútosť
- sviatosť zmierenia - ako prijatie odpustenia

Výkonový štandard

Žiak vie:

- vymenovať možné reakcie človeka na vinu,
- vysvetliť dôležitosť uznania si viny,
- prerozprávať biblický príbeh o Zachejovi,
- opísať stručne pojmy svedomie a spytovanie svedomia,
- opísať dôležitosť vzájomného odpúšťania,
- ovládať priebeh sviatosti zmierenia.

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak

- chápe symbolické vyjadrovanie sviatosti zmierenia.

existenciálne:

Žiak

- je schopný jednoduchej reflexie vlastnej viery,
- je otvorený pre kresťanský pohľad na vinu a odpustenie s vedomím skutočnosti, že Božia láska je silnejšia ako ľudské previnenia,
- prehodnocuje jednoduchým spôsobom svoje konanie v zhode so svojím svedomím,
- vie popísať jednotlivé časti sviatosti zmierenia,
- je pozorný voči rozvoju vlastného svedomia v kontexte biblického príbehu,
- zhodnotí sviatosť zmierenia ako pomoc pre človeka v situácii mravného zlyhania,
- je pripravený aktívne sa podieľať na sviatosti zmierenia.

interpersonálne a sociálne:

Žiak

- vie vyjadriť prejav ľútosť vhodnou formou.

Prierezové témy

Osobný a sociálny rozvoj

Žiak

- si osvojuje prejavy vonkajšieho a vnútorného odpustenia a odprosenia.

4. téma: Ježiš nás oslobodzuje

dotácia hodín: 6 hod. s jednohodinovou časovou dotáciou / 12hod. s dvojhodinovou časovou dotáciou

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Na obraznej reči biblického príbehu vedieť vysvetliť hriech a jeho dôsledky. Vysvetliť pojem hriech. Reprodukovať Desatoro a jednoducho vysvetliť význam jednotlivých prikázaní. Nájsť analógiu medzi podobenstvom o pšeničnom zrne a Ježišovou smrťou a zmŕtvychvstaním.

Afektívny cieľ: Akceptovať Desatoro ako pravidlá pre dobrý život. Vnímať hriech a jeho následky ako ublíženie sebe a iným.

Psychomotorický cieľ: Osvojovať si postoj zodpovednosti za svoje rozhodnutia. Formovať návyk konania dobra a vyhýbania sa zlu.

Obsahový štandard

- Veľká noc (Pascha)
- Desatoro – pravidlá pre život v slobode
- hriech a jeho dôsledky
- Ježišova smrť a zmŕtvychvstanie

Výkonový štandard

Žiak vie:

- reprodukovať udalosti vyslobodenia Izraelitov z egyptského otroctva,
- opísať na základe podobenstva o márnotratom synovi pojem hriech a jeho dôsledky,
- rozlíšiť ťažký a ľahký hriech,
- reprodukovať Desatoro a jednoducho vysvetliť význam jednotlivých prikázaní,
- porozprávať udalosti umučenia a vzkriesenia Krista,
- vysvetliť jednoducho význam obety Krista na kríži a jeho vzkriesenia

Rozvoj kompetencií:

k riešeniu problémov:

Žiak

- dokáže zvážiť požiadavky a dôsledky konania na základe poznania Desatora,
- identifikuje hlavné zložky situačného problému,
- pozná podobnosti predchádzajúcich riešení problémov na základe modelovej situácie,
- dokáže formulovať a klásť si otázky,
- prehodnocuje fakty.

kultúrne:

Žiak

- intuitívne vníma prepojenie kresťanskej a židovskej tradície,
- intuitívne vníma symbolickú reč rozprávky, legendy a podobenstva,
- intuitívne vníma krásu umenia v slove a obraze.

existenciálne:

Žiak

- stotožňuje sa s etickými princípmi Desatora, vzťahujúcimi sa na konkrétne situácie v jeho živote,
- objavuje tajomstvo života z pohľadu paradoxu života a smrti,
- vníma hriech ako previnenie voči sebe, iným ľuďom a Bohu,
- rozvíja chápanie princípu hriechu, ktorý je zo strany človeka slobodným a dobrovoľným prerušením vzťahu s Bohom,

- rozvíja vnímanie a načúvanie hlasu svedomia pri zanedbaní dobra,
- je otvorený pre vnímanie kresťanskej nádeje,
- objavuje hodnotu pravdy, dobra a krásy dodržiavaním zákona lásky.

interpersonálne a sociálne:

Žiak

- vníma Desatoro ako pravidlá dobrého spolunažívania medzi ľuďmi.

občianske:

Žiak

- vníma Desatoro ako etický princíp správania sa človeka,
- vníma Desatoro ako pravidlá dobrého spolunažívania v ľudskej spoločnosti,
- vníma Ježišov zákon lásky ako základné pravidlo šťastného života človeka,
- intuitívne oceňuje u jednotlivcov prínos viery v Boha pre mravný život spoločnosti.

Prierezové témy

Environmentálna výchova

Žiak

- vníma starostlivosť Boha o svet a človeka prostredníctvom poznávania Desatora.

Mediálna výchova

Žiak

- vníma spôsoby šírenia správ na modelovej ukážke biblickej udalosti o Ježišovej smrti a zmŕtvychvstaní.

5. téma: Ježiš nás pozýva na hostinu

dotácia hodín: 6 hod. s jednogodinovou časovou dotáciou / 12hod. s dvojhodinovou časovou dotáciou

Kľúčové pojmy: Eucharistia, chlieb, víno, svätá omša, posledná večera, krížová cesta

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Nájsť súvislosť medzi poslednou večerou a svätou omšou.

Odlíšiť chlieb od eucharistického chleba.

Objaviť súvislosť medzi ľudskou skúsenosťou s chlebom, biblickým textom o rozmnožení chleba a sviatosťou Eucharistie.

Afektívny cieľ: Oceniť potrebu slávenia pre život človeka.

Rozvíjať schopnosť života v spoločenstve.

Uvedomiť si dôležitosť častého prijímania Eucharistie.

Psychomotorický cieľ: Formovať návyk aktívnej komunikácie s Bohom počas liturgického slávenia (odpovede, gestá, symboly).

Obsahový štandard

- nasýtenie (zázrak rozmnoženia chlebov)
- Posledná večera (Eucharistia)
- svätá omša ako hostina (hostina spoločenstva, slova a chleba)
- Cirkev ako prostredníčka Božích tajomstiev

Výkonový štandard

Žiak vie:

- vymenovať základné časti sv. omše,
- odlíšiť bežný pokrm od Eucharistie,
- objasniť potrebu slávenia Eucharistie pre človeka i spoločenstvo,
- zdôvodniť dôležitosť účasti na bohoslužbe v nedeľu,
- vysvetliť zmysel spoločenstva v Cirkvi.

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak

- rozumie symbolickému vyjadrovaniu v rituáloch kresťanského slávenia.

existenciálne:

Žiak

- je pozorný voči liturgickému sláveniu a je pripravený vedome sa na ňom podieľať,
- je pripravený na prvé prijatie Eucharistie v spoločenstve rodiny a farnosti,
- vie dať do súvisu uvedené biblické udalosti a chápe ich ako udalosti, ktoré sa stali základom kresťanskej liturgie.

interpersonálne a sociálne:

Žiak

- rozvíja vo svojom živote rozmer slávania v spoločenstve rodiny a farnosti.

Kritéria hodnotenia

Na hodine náboženskej výchovy žiakov učiteľ nehodnotí známku. Pri praktických aktivitách je vhodné slovné hodnotenie praktických zručností s dôrazom na samostatnosť a správnosť tvorby záverov z riešenia úloh. Optimálne je slovné hodnotenie so stručným komentárom k výkonu žiaka. Úroveň kombinovaných verbálnych, písomných, výtvarných, literárnych prejavov a komunikatívnych zručností je vhodné kontrolovať a hodnotiť prostredníctvom prezentácie projektov.

Hodnotenie žiakov:

Žiaci budú hodnotení podľa metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.

Učebné zdroje

Učiteľ má k dispozícii učebnicu a pracovný zošit „Cesta viery“ a metodický materiál v metodickej príručke katolíckeho náboženstva pre druhý ročník základných škôl „**CESTA VIERY**“, vydanú Katolíckym pedagogickým a katechetickým centrom, n.o. v Spišskej Novej Vsi. Metodická príručka obsahuje metodicky spracované témy, farebné obrazové prílohy a pracovné listy. Metodické materiály pre náboženskú výchovu obsahujú ku každej téme bohatú ponuku aktivít. Z nich si učiteľ vyberie tie, ktoré považuje za vhodné vzhľadom na svoje osobné dispozície, dispozície žiakov a iné okolnosti.

K neodmysliteľným zdrojom patrí: Sväté písmo, Katechizmus Katolíckej cirkvi, Dokumenty Katolíckej cirkvi, biblické mapy.

Štvrtý ročník

1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Ročníková téma: Poznávanie nádeje

Dieťa objavuje prostredníctvom viery rozmer nádeje. Táto v ňom prehľbuje a rozvíja dôveru, ktorá mu umožňuje dôverovať sebe, ľuďom a Bohu. Nádej otvára dieťaťu dvere do sveta. Na

jednej strane sa stáva nezávislé a na druhej pociťuje potrebu spoločenstva. Svoj spoločenský rozmer rozvíja v upevňovaní vzťahov medzi jednotlivcami ale aj spoločenstvom. Potreba spoločenstva je veľmi silná, prejavuje sa túžbou začleniť sa. Uvedomuje si potrebu spoločenstva s ľuďmi a s Bohom. Učí sa počúvať druhých, učí sa zriekať pre iných. Dokáže vnímať dobro, ktoré ho presahuje, čím rozvíja pozitívny postoj k životu.

Ročníkový symbol: Lod'

Ročníkový cieľ: Spoznávať dôvody kresťanskej nádeje. Oceniť potrebu nádeje pre osobný život. Formovať postoj nádeje ako základný predpoklad zmysluplného života

Prehľad tematických celkov

- 1.téma : Cesta nádeje (6 hodín)
- 2.téma : Biblia – Slovo o nádeji (11 hodín)
- 3.téma : Nádej presahujúca smrť (6 hodín)
- 4.téma : Svedectvo nádeje (6 hodín)
- 5.téma : Prameň nádeje (4 hodiny)

1. téma: Cesta nádeje

Kľúčové pojmy: jedinečnosť, budovanie vzťahov, nádej

Obsahový štandard

Cesta k sebe – som jedinečný

Cesta k druhým (kamarátstvo, priateľstvo)

Cesta do sveta, v ktorom žijem (Noemova archa (Gn 6,18-20: zo všetkého živého, vezmi do archy....))

Cesta k Bohu (biblické obrazy Božej blízkosti)

Ciele témy

Kognitívny: Objaviť rozmer nádeje na ceste k sebe, k druhým, k svetu a k Bohu.

Afektívny: Vnímať potrebu sebariadenia. Akceptovať vzájomnú späťnosť s celým stvorenstvom.

Psychomotorický: Formovať postoj nádeje prostredníctvom biblických obrazov Božej blízkosti.

Výkonový štandard

Žiak vie

- vysvetliť čím je človek jedinečný
- reprodukovať biblický príbeh o Noemovej arche
- nájsť súvis medzi biblickým príbehom o Noemovej arche a zodpovedným prístupom k prírode
- vnímať Boha ako toho, ktorý zachraňuje
- objaviť rozmer nádeje na ceste k sebe, k druhým, k svetu a k Bohu
- objavovať zodpovednosť za prírodu a za rozvíjanie dôstojnosti ľudského života
- vnímať potrebu sebariadenia
- akceptovať vzájomnú späťnosť s celým stvorenstvom
- formovať postoj nádeje prostredníctvom biblických obrazov Božej blízkosti.

Rozvoj kompetencií:

komunikačné kompetencie:

Žiak

- vlastnými slovami vie vyjadriť svoje vnútorné pocity, zapája sa do diskusie, neskáče do reči
- je schopný sa stíšiť

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- je otvorený pre tvorivé myslenie

kultúrne kompetencie:

Žiak

- objavuje jedinečnosť človeka

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- uvedomuje si hodnotu seba samého a každého človeka už od jeho počatia, prijíma sám seba

- je schopný oceniť hodnotu kamarátstva

existenciálne kompetencie:

Žiak

- objavuje duchovný rozmer človeka

Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj:

Žiak

- oceňuje jedinečnosť človeka a rešpektuje ju v životných situáciách

Environmentálna výchova:

Žiak

- je schopný ekologického postoja – ochrany prírody

2. téma: Biblia – Slovo o nádeji

Kľúčové pojmy: Biblia, biblické poslanstvo, poslanstvo nádeje

Obsahový štandard

Biblia kniha kníh

Odkrývanie nádeje v živote biblických postáv (sudca Gedeon, proroci Micheáš a Izaiáš – kmeň Jesseho

Biblické poslanstvo nádeje – príchod Mesiáša (Ján Krstiteľ, Panna Mária)

Ježiš ohlasuje Božie kráľovstvo (podobenstvá o Božom kráľovstve)

Ježiš sprítomňuje Božie kráľovstvo (Ježišove zázraky)

Ciele témy

Kognitívny: Porozumieť základnému deleniu kresťanskej Biblie. Identifikovať sa s postojmi nádeje v živote biblických postáv.

Na príklade biblických postáv objavovať prastarú ľudskú skúsenosť „mať smer“ ako základný predpoklad pre zmysel. Vysvetliť podobenstvá o Božom kráľovstve ako obrazné príbehy približujúce Božie kráľovstvo a cestu k nemu.

Afektívny: Vnímať Bibliu ako slovo nádeje v živote človeka a ľudstva.

Psychomotorický: Formovať postoj nádeje prostredníctvom biblických postáv.

Ježiš ohlasuje Božie kráľovstvo (podobenstvá o Božom kráľovstve)

Ježiš sprítomňuje Božie kráľovstvo (Ježišove zázraky)

Výkonový štandard

Žiak vie

- vymenovať základné delenie kresťanskej Biblie

- reprodukovať biblický príbeh o povolání Gedeona

- jednoduchým spôsobom interpretovať biblické texty prorociev prorokov Micheáša (a ty Betlehem...)

a Izaiáša – kmeň Jesseho, ako poslanstvo nádeje

- interpretovať biblické príbehy o Jánovi Krstiteľovi a Panne Márii ako naplnenie očakávanej nádeje na príchod Vykupiteľa

- identifikovať sa s postojmi nádeje v živote biblických postáv

- na príklade biblických postáv objavovať prastarú ľudskú skúsenosť „mať smer“ ako základný predpoklad pre zmysel

- vnímať Bibliu ako slovo nádeje v živote človeka a ľudstva.

- formovať postoj nádeje prostredníctvom biblických postáv

- vysvetliť podobenstvá o Božom kráľovstve ako obrazné príbehy približujúce Božie kráľovstvo a cestu k nemu

- interpretovať biblické príbehy o Ježišových uzdraveniach ako znaky Božieho kráľovstva a znaky Božieho záchranného konania.

Rozvoj kompetencií:

komunikačné kompetencie:

Žiak

- objavuje zmysel symbolického spôsobu komunikácie
- rozumie reči podobenstiev
- je schopný sa stíšiť

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- objavuje potrebu učenia sa

kultúrne kompetencie:

Žiak

- objavuje krásu biblického posolstva pre svet

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- uvedomuje si hodnotu biblických vzorov

existenciálne kompetencie:

Žiak

- objavuje biblický rozmer nádeje

Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj:

Žiak

- vie vyjadriť radosť zo života a osvojuje si pozitívny postoj k životu

3. téma: Nádej presahujúca smrť

Kľúčové pojmy: strach, smrť, dôvera

Obsahový štandard

Skúsenosť strachu, dôvery a nádeje

Bože, kde si? (Jób)

Smrť a nádej (vzkriesenie Lazára)

Ježiš – silnejší ako smrť

Sviatosť pomazania chorých ako priestor nádeje v situácii, kde pozemská nádej už končí

Ciele témy

Kognitívny: Objaviť súvislosť medzi Ježišovou skúsenosťou s utrpením, smrťou, zmŕtvychvstaním a kresťanskou nádejou presahujúcou smrť. Objaviť posolstvo veľkonočného tajomstva v kresťanskej viere, ktorá dáva nádej presahujúcu smrť.

Afektívny: Vnímať skúsenosť s utrpením a bolesťou ako súčasť ľudského života. Vnímať sviatosť zmierenia a Eucharistie ako cestu od smrti k nádeji na večný život.

Psychomotorický: Reflektovať vlastnú skúsenosť s bolesťou. Rozvíjať postoj empatie k ľudskému utrpeniu.

Výkonový štandard

Žiak vie

- reflektovať svoj pohľad na ľudské utrpenie
- vnímať skúsenosť s utrpením a bolesťou ako súčasť ľudského života
- vie dať svoj pohľad na ľudské utrpenie do súvisu s biblickými textami o Jóbovi a kresťanským pohľadom na zmysel ľudského utrpenia v kontexte veľkonočných udalostí
- reprodukovať biblický príbeh o vzkriesení Lazára
- objaviť súvislosť medzi Ježišovou skúsenosťou s utrpením, smrťou, zmŕtvychvstaním a kresťanskou nádejou presahujúcou smrť

- objaviť posolstvo veľkonočného tajomstva v kresťanskej viere, ktorá dáva nádej presahujúcu smrť
- objaviť vo sviatosti zmierenia a Eucharistie posolstvo veľkonočného tajomstva v kresťanskej viere, ktorá dáva nádej presahujúcu smrť
- z pohľadu kresťanskej nádeje vysvetliť vetu, že život je silnejší ako smrť
- rozvíjať postoj empatie k ľudskému utrpeniu
- je vnímavý pre existenciálnu skúsenosť so životom a smrťou a náboženskú hĺbku ktorú spoznáva v živote druhých ľudí a v liturgii

Rozvoj kompetencií:

komunikačné kompetencie:

Žiak

- konfrontuje sa s osobnou skúsenosťou strachu, dôvery a nádeje
- rozumie empatickej komunikácii

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- objavuje potrebu tvorivého učenia sa

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- objavuje kresťanské posolstvo úcty k trpiacemu a umierajúcemu človeku
- uvedomuje si zmysel ľudského utrpenia v kontexte veľkonočných udalostí

existenciálne kompetencie:

Žiak

- objavuje kresťanské posolstvo nádeje presahujúcej smrť

Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj:

Žiak

- je schopný vnímať smrť ako súčasť života a je otvorený pre kresťanské posolstvo nádeje

4. téma: Svedectvo nádeje

Kľúčové pojmy: kresťania, kresťanské cirkvi

Obsahový štandard

Skúsenosť strachu, dôvery a nádeje

Bože, kde si? (Jób)

Smrť a nádej (vzkriesenie Lazára)

Ježiš – silnejší ako smrť

Sviatosť pomazania chorých ako priestor nádeje v situácii, kde pozemská nádej už končí

Ciele témy:

Kognitívny: Prostredníctvom modelových situácií zo života detí z rôznych cirkví, hľadať spoločné a rozdielne znaky s Rímskokatolíckou cirkvou.

Afektívny: Vnímať svedectvo nádeje v živote kresťanov z rôznych cirkví.

Psychomotorický: Vytvoriť projekt so stručným prehľadom kresťanských cirkví pôsobiacich v našej krajine (regióne) a navrhnúť spoločnú angažovanosť pre dobro (sociálna oblasť).

Osvojovať si postoj tolerancie, porozumenia a vzájomnej dôvery k ľuďom iných denominácií

Výkonový štandard

Žiak vie

- prostredníctvom modelových situácií zo života detí z rôznych cirkví, hľadať spoločné a rozdielne znaky s Rímskokatolíckou cirkvou
- vnímať svedectvo nádeje v živote kresťanov z rôznych cirkví
- vytvoriť projekt so stručným prehľadom kresťanských cirkví pôsobiacich v našej krajine (regióne) a navrhnúť spoločnú angažovanosť pre dobro (sociálna oblasť)
- osvojovať si postoj tolerancie, porozumenia a vzájomnej dôvery k ľuďom iných denominácií

Rozvoj kompetencií:

komunikačné kompetencie:

Žiak

- rozumie asertívnej komunikácii medzi jednotlivcami a kresťanskými spoločenstvami
- rozumie potrebe ekumenického dialógu
- osvojuje si vhodnú argumentáciu

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- objavuje potrebu tvorivého učenia sa

kompetencie k riešeniu problémov

Žiak

- hľadá spôsoby riešenia problému

kultúrne kompetencie:

Žiak

- váži si krásu kresťanských stavieb chrámov
- učí sa tolerancii

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- objavuje kresťanské posolstvo nádeje v živote kresťanov z rôznych cirkví

existenciálne kompetencie:

Žiak

rozumie základným kresťanským životným postojom viery, nádeje a lásky, je pripravený angažovať sa pre ich rozvoj

Prierezové témy

Multikultúrna výchova

Žiak

- je schopný vnímať vo svojom okolí inakosť iných denominácií a je schopný prijať túto skutočnosť

5. téma: Prameň nádeje

Kľúčové pojmy: modlitba, Božia prítomnosť

Obsahový štandard

Modlitba – život v Božej prítomnosti

Bože, si pri mne (Žalm 139)

Boh – stred kresťanského spoločenstva

Ciele témy

Kognitívny: Jednoduchým spôsobom zdôvodniť potrebu modlitby pre duchovný rozmer človeka. Na modelových situáciách objaviť nádej zo života viery.

Afektívny: Vnímať potrebu stíšenia.

Psychomotorický: Cvičením stíšenia a meditácie vytvárať priestor pre stretnutie s Bohom v modlitbe.

Výkonový štandard

Žiak vie

- jednoduchým spôsobom zdôvodniť potrebu modlitby pre duchovný rozmer človeka
- na modelových situáciách objaviť nádej zo života viery
- vnímať potrebu stíšenia
- cvičením stíšenia a meditácie vytvárať priestor pre stretnutie s Bohom v modlitbe

Rozvoj kompetencií:

komunikačné kompetencie:

Žiak

- je schopný sa stíšiť

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

-buduje vzťah dôvery

existenciálne kompetencie:

Žiak

- rozvíja duchovné hodnoty

- rozumie základným druhom kresťanskej modlitby a základnému správaniu spojenému s modlitbou

Prierezové témy**Osobnostný a sociálny rozvoj**

Žiak

- vníma svoj duchovný rozmer

- je vnímavý pre sústredenie, stíšenie a načúvanie

Učebné zdroje

Učiteľ má k dispozícii metodický materiál v metodickej príručke katolíckeho náboženstva pre štvrtý ročník základných škôl „Poznávanie nádeje“, vydanú Katolíckym pedagogickým a katechetickým centrom, n.o. v Spišskej Novej Vsi. Metodická príručka obsahuje metodicky spracované témy, farebné obrazové prílohy a pracovné listy. Metodické materiály pre náboženskú výchovu obsahujú ku každej téme bohatú ponuku aktivít. Z nich si učiteľ vyberie tie, ktoré považuje za vhodné vzhľadom na svoje osobné dispozície, dispozície žiakov a iné okolnosti.

K neodmysliteľným zdrojom patrí: Sväté písmo, Katechizmus Katolíckej cirkvi, Dokumenty Katolíckej cirkvi, biblické mapy.

Hodnotenie žiakov:

Žiaci budú hodnotení podľa metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.